

[0102]

BLYE-MIE, FREUGDE-MIE.

't Eerstgenoemde substantief vinden we bij Gysb. Japicx (I, 141) in de titel van zijn gedicht, *Blye-Mie Fenne geboorte uwz Sillig-meytsers* e.s.f.; het tweede in genoemd lied, vs. 31: "Ick, bly-tingge'-hijmmel-Bode, Bringh *freugde-Mie*". Deze beide substantieven, *Blye-Mie* en *Freugde-Mie*, hebben de zin van "*blijde boodschap*" en zijn letterlijke vertalingen van 't Lat. evangelium, d.i. 't Griekse εὐαγγέλιον (*eu-angelion*). Het eerste lid, *eu*, van dit samengestelde Griekse substantief betekent *mooi*, *vrolijk*, *blij*; het tweede lid, het substantief *angelion*, afgeleid van *angelos* (= bode), had oorspronkelijk de zin van *bodeloon* en later ook die van *boodschap*.

Een dergelijke betekenisverschuiving heeft ook plaats gehad in 't Friese en Nederlandse *mie*, verkorting van *miede*, dat in 't Ofri. voorkomt in de vormen *mede*, *mide*, b.v. bij J. Hoekstra in *Die gemeinfriesischen siebzehn küren*, blz. 86, W₂, 3: "Asti asega ac nimt unriuchte *mede*, and vrlowade pan so ne ach hi nenne dom to delane" [d.w.z. Als de asega ook onwettige *geschenken* en ongeoorloofde penningen neemt, dan mag hij geen vonnis wijzen]; en blz. 87, R₁, 3: "Alsa thi asega nimth tha unrivchta *mida* and tha ur louada panninga...sa ne hach hi nenne dom mar to delande"; en in de vorm *meide*, *meyde*, bij W.J. Buma, *Die Brokmer Rechtshandschriften*, S. 1, B₁, 11: "And sprecma the ne rediewa on vmbe tha lessa *meide* ief tha vmbe tha marra, sa vnd vngere mith sex monnum" [d.w.z. En beschuldigt men de rechter wegens 't aannemen van een kleiner of groter *geschenk*, dan moet hij zich reinigen (van deze aanklacht) met zes eedhelpers]; en S. 72, B₂, 14: "Fon there erwe meithe meima enis nima the be setta *meide*" [d.w.z. Van de erven mag men (nl. de fiscus) eenmaal de vastgestelde *vergoeding* vorderen].

In 't Mnl. vinden we *miede*, *mie* in de zin van *loon* b.v. bij J. van Boendale, *Der Leken Spieghel*, I,34,36: "Maer sint dat die raeds liede Begonsten te ziene op *miede* (= loon, geschenken), So daelde Romen yelanc so mere"; en bij J. van Maerlant, *Alexanders geesten*, vs. 1106: Ende hi scaerde sine liede Ende ghelovede (=beloofde) hem grote *miede*: "Kiliaen heeft; "*Miede*, *mieden*, j. *miete*, *mieten*" en: "*Miete*, *miente*, *miede*, Ger. Sax. *Sicamb*, *Holl. Fland*. Donum, munus: Merces, meritum stipendium. Arrha, arrhabo munus in conductione inita"; en: "*miet-loon*, *vetus*. Merces" en "*miet-ros*. Ger. Sax, j. huer-peerd". In de 17de eeuw vinden we *mie* (*miede*) nog in de zin van *loon*, o.a. bij G.A. Bredero, *Griane*, vs. 337: "Mevrouw ick eysch tot *Mie* van u een lieve soen".

In de betekenis *boodschap*, *tijding*, *bericht* heeft reeds Kiliaen het woord; hij geeft: "*Mied*. Holl.j. *tijdinghe*, Nuntium"; en: "*mied-brenghen*. Holl. nunciare"; en "*mied-wijs*. Holl. Nouarum rerum nunciis abundans"

Uit deze opgave van Kiliaen blijkt, dat *miede*, in de zin van *boodschap*, in Holland reeds bekend moet geweest zijn in het derde kwart van de 16de eeuw, waarschijnlijk onder vroegrenaissance-invloed van 't Griekse *euangelion*.

G.A. Bredero heeft 't in deze zin b. v. in *Stommen Ridder*, vs. 493. "En brengt my dan de *mie* hoe hy't of heeft gheleydt"; en bij P.C. Hooft, *Baeto*, vs. 847: "Joncker Ot. Hier, Herwaerts. Wat voor *mie*?" en W.v. Focqenbroch, *Alle de Werken* (ed. 1766), blz. 17: "'k Las van uw trouwdag niet zo haast die blijde *miede*, Of 'k riep: is dan eens uit dat wederzijds geschrol?"

Wat 't Fries betreft: Gysb. Japicx heeft't woord in de betekenis *tijding*, behalve in de bovenaangehaalde plaatsen, ook nog in I, 277,782: "De Keninng dizze *mie* heard habbende, fortolkese in deelde-se oon sijn Keninginne, so ringen az hy koe, mei"; en J. Althuysen gebruikt *mie* (= *boodschap*) in *psalm* 40 vs. 44: "Dy *mie* dy ik oon dy Gemeynthe jaan Is rieugt in hærren wurdig". Ook 't Nfri. heeft 't woord nog in deze zin, evenals de samenstelling *miebringer* (= *boodschapper*). [Zie W.Dijkstra, t.a.p. II, 157].

Chr. Stapelkamp.